

Evakkolasten muistopuiston avaus Lahdessa 29.7.2017

Hyvät nykyisen Suomen rajan tänne puolelle siirtyneet suomalaiset, heidän perillisensä ja sukulaisensa, arvoisa Lahti ja kunnioitettu Evakkolapset ry. sekä sen puheenjohtaja. Hyvät Muistopaasin ja muistopuiston suunnitelleet ja toteuttaneet henkilöt.

Voi vain sanoa, että kaikki te olette tehneet aivan uskomattoman työn. Ensiksikin ilman ideaa, joka on lähtenyt Evakkolapset ry:stä, ei tätä puistoa olisi. Ilman Lahden kaupungin myönteisyyttä ja tukea, näitä puita ei istutettaisi. Ja jos Ylämaan Graniitti ei olisi toimittanut tätä värejä kauniisti heijastavaa spektroliittia, tämä paasi olisi toisenlainen tai sitä ei olisi.

Lahti ei olisi Lahti ilman niitä 10 000 henkilöä, jotka tänne Lahteen siirtyivät, osa jo ennen talvisodan puhkeamista, osa talvisodan päättymisen jälkeen, välirauhan aikana ja jatkosodan loputtua. Kun Lahdessa asui ennen sotia 25 000 ihmistä, heitä oli 1950 jo 45 000. Parhaimmillaan joka 4. lahtelainen oli evakko.

Siksikään kukaan ei voi kyseenalaistaa, että puiston paikka on juuri Lahdessa. Kaikkiaan siirtoväkeä oli 420 000 eli 11 % Suomen silloisesta väkiluvusta. Lahden alueella tämä suhde oli tuo 25 %. Lahden hallinto osoitti tuolloin suurta viisautta toivottaessaan tulijat tervetulleiksi. Tarinan mukaan silloinen kaupunginjohtaja Uuno Takki kävi toivottamassa tulijat tervetulleiksi ja houkutteli heitä jäämään kaupunkiin. Lahti kasvoi ja tulijoiden vaikutus näkyi ja näkyy edelleen myönteisinä sykkeinä Lahden elämässä.

Voi kysyä, olisiko täällä niin hyvää leipää ilman tullutta väkeä, koska he toivat tullessaan viipurilaisen leipomoperinteen? Olisiko täällä niin hyvää sairaanhoitoa, kun on vuosien aikana ollut, ellei diakonissalaitos ja sotasairaala olisi asettunut tänne? Olisiko täällä niin korkeatasoista kulttuurielämää, ellei Viipurin musiikkiopisto ja veistotaide olisi täällä? Olisiko Lahti tunnettu maailmantason urheilijoistaan ilman Viipurin Reipasta? Olisiko Lahden vapaaehtois- ja kansalaisjärjestötyö edennyt ilman muuttaneiden yhteisöllisyyttä ja yhteisö- ja yhdistyshenkeä?

Mitä olisi Lahden kauppaelämä ja maailmankuulu yritysmaailma ilman Viipurista tulleita yrittäjiä, kauppiaita ja teollisuuden aloja? Mikä olisi Lahden alueen mautilojen tulevaisuus ollut ilman siirtoväkeä?

Jos siirtoväellä on ollut tarvetta sanoa kiitos, kun valtion, kuntien, yhtiöiden ja yritysten yhteistyönä saatiin sijoitukset kotimaahan onnistumaan, voi sanoa kyllä toisinkin päin. Sanoa kiitos teille kaikille tälle alueelle tulleille, kun tulitte tekemään Lahdesta elinvoimaisen, monen karjalaisen ja viipurilaisen kulttuurin perimän saaneen kaupungin.

Evakkolapset ry toteuttaa siirtoväen hyvää ja erityisesti evakkolasten hyvää. On aivan selvää, että lapsen maailmaan jo tuolloin sota ja oman kodin jättäminen sekä lähteminen pitkälle evakkotaipaleelle ilman osoitetta, on ollut koskettava. Syyt ja seuraukset lähdöstä eivät olleet selvät ja lapsille ei ollut syytäkään näitä sodan kaikkia piirteitä syytä eritellä. Tärkeintä tuolloinkin niin kuin nyt, on lapselle turvallisuus. Turvan tarjosi oma äiti ja omat sisarukset, jos isä oli rintamalla, kuten usein oli.

Turvallisuutta toi myös se lapsille tärkeä pieni matkalaukullinen omia tavaroita tai nukke, puuauto tai kahvipannu, jonka sai ottaa mukaansa. Toinen tärkeä asia turvallisuuden rinnalla oli usko parempaan. Äidit joutuivat usein salaamaan omaa huolestuneisuuttaan ja kuvaamaan asiat lapsille parhain päin. Siirtoväen sijoittamisessa oli tästäkin syystä tärkeää, että perheitä ei erotettu ja oman kylän perheet pääsivät lähelle toisiaan. Viipurilaiset, kurkijokilaiset, räisäläiset, hiittolaiset, antrealaiset, vuoksenrantalaiset, pyhäjärveläiset, äyräpääläiset, sakkolaiset, suursaarelaiset, säkkijärveläiset, suistamolaiset, rautualaiset, korpiselkäläiset, ruskealaiset ja kirvulaiset löysivät hengenheimolaiset uudelta paikkakunnalta.

Hyvät kuulijat, Suomi 100 vuotta ohjelmaa ei voisi paremmin juhlistaa kuin tällä Evakkolasten muistopuistolla. Toivottavasti suomalaiset käyvät täällä kauempaakin kuin tältä alueelta. Lehtipuut, havupuut, omenapuut, kukkaniityt ja perennat ovat suomalaisuutta ja Suomen luontoa. Sata puuta ja sata vuotta.

Samalla, kun tämä on siirtoväelle ja sen lapsille kunniapaikka, puistolla osoitetaan kunnioitusta kaikille veteraaneille heidän leskilleen ja puolisoilleen sekä lotille, jotka tekivät kaiken tämän mahdolliseksi. Suomen 100 vuotta juhlinnan. Minulla Kansaneläkelaitoksen edustajana on suuri kunnia olla avaamassa puheellani tämä puisto, koska Kelalla, nyt 80 vuotiaana, on ollut ja on omien etuuksien ja kuntoutustoiminnan kautta suuri merkitys veteraanien ja evakkolasten toimintaan. Kansaneläkejärjestelmä, äitiysavustus ja lapsilisä ovat olleet niitä ensimmäisiä säännöllisiä toimeentulon turvaavia asioita myös niille kotinsa menettäneille suomalaisille, jotka joutuivat luovutetuilta alueilta lähtemään.

Kiitän suuresti vielä kerran kaikkia, jotka olette tämän Muistopuiston paaseineen aikaansaaneet.